

Štajerske vesti.

—š— Darilo. Učenci slovenske okol. deške ljudske šole v Celju so nabrali v dneh od 21. do 23. oktobra t. l. in darovali za vojne sirote 40 K 45 vin.

—š— Spremembe v učiteljski službi. Pomožna učiteljica Ana Pianova v Gor. Gradu je postala stalna učiteljica v Mozirju; začasna učiteljica v Slivnici v Smarskem okraju Marija Plhakova, je stalno nameščena na svojem službenem mestu; istotako Marija Roškerjeva v Leitersbergu-Karcovinu (okraj Maribor).

—š— Tovariš Franc Voglar, učitelj na okol. deški ljudski šoli v Celju, sedaj poročnik v rez. pri 87. pp., je bil dalj časa, ko je prišel iz fronte, v rez. bolnici v Solnogradu. Ko je okreval, so ga pozvali h kadru, od tu pa je šel v mesecu avgustu t. l. kot nadz. častnik k nekim zgradbam v Kolašini v Črni gori. Koncem oktobra t. l. so ga pozvali v Cetinje, kjer je zdaj zaposlen pri gospodarskem odseku ondotnega generalnega guvernerstva. Na potu iz Kolašine v Cetinje nam piše tovariš Voglar: Na potovanju po Črni gori sem obiskal v Podgorici, obveščen po »Učiteljskem Tovarišu«, gomilo prerano umrlega tovariša Widra. Počiva kakih 15 minut od sredine mesta na vojaškem pokopališču v lepi podgoriški ravnini sredi tu umrlih tovarišev vojakov poleg v pokopanega edinega častnika nekega nadporočnika. Lep lesen spomenik se vidi že oddaleč in na njem je napis: L. Fährnich Karl Wider. Gest. 6. IX. 917. Grob je prav lično obzidan s kamni. Zamišljen v tužne misli stojim tu ob Tvoji gomili, dragi tovariš Wider! V tujini daleč proč od ljubljene domovine si se vlegel v hladni grob, doma pa Ti je sledila skrbna in mila soproga, ki ni mogla preboleti Tvoje izgube, krutega udarca nemile usode. Ob teh težkih mislih mi še bolj živo stopi pred oči moje dete, moja sirotka! Utrujen od dolge vožnje po strašnih gorah, ki obdajajo Tvoje mirno bivališče, se poslavljam od Tebe najbrž prvi Tvoj stanovski tovariš! Počivaj mirno in lahka naj Ti bo tuja slovanska zemlja na lepem podgoriškem polju!

—š— V italijansko ujetništvo je prišel ob 11. soški fronti tovariš Miloš Roš, učitelj v Hrastniku.

—š— Čebelarstvo na slov. Štajerskem se je letos izvrstno obneslo. Naši tovariši-čebelarji so pridelali obilo strdi izborne kakovosti in so dobili zanjo lepe novce. Srčno jim privoščimo to! Vsak trud naj najde primerno plačilo.

Tržaške vesti.

—t— Izjava. Dodatki k berilom za primorske ljudske šole (za III. in IV. šolsko leto) so izšli. V njih je več tiskovnih napak. Zaradi naglice, ki je morala z njo tiskarna izvršiti delo, niso mogli sestavljalci opraviti nobene korekture. Učiteljstvo naj blagovolji to vzeti na znanje in naj tiskovne pogreške samo popravi!

—t— O občnem zboru Učiteljskega društva za Trst in okolico prijavlja nedeljska »Edinost« daljše poročilo, posneto po zadnji številki našega lista. Izvajanjem tovariša Mahkote o ustanovitvi nameravnega našega okrevališča ob Adriji dostavlja »Edinost« te lepe besede: »Mi samo iskreno želimo, da bi se ta plemenita namera čimprej uresničila na korist vsemu slovenskemu učiteljstvu ter v čast in ponos našemu tržaškemu slovenskemu učiteljstvu! Ne dvomimo, da se dobi radodarna roka slovenskega človeka, ki bo — tudi uvažujoč važnost in pomen učiteljskega stanu za splošno našo narodno kulturo — prispevala svoj delež, da se čimprej dvigne ob naši Adriji dom in zavetišče obolenih in okrevanja potrebnih naših kulturnih delavcev! Dajmo jim zdravja in moči, da lahko zdravje in moč posvetijo vzgoji naše bodočnosti! — Fiat! —

—t— Tržaški mestni magistrat je že nakazal družbi sv. Cirila in Metoda 50.000 K v svrhu razširjenja njenega šolstva v Trstu. Veselimo se tega uspeha našega prizadevanja za uveljavljanje pravičnosti in enakopravnosti nasproti tržaškim Slovincem, prepričani, da ne ostane samo pri tem uspehu. Justitia fundamentum regnorum! To načelo veljaj tudi glede na narodno šolstvo vseh avstrijskih narodov! Pravice hočemo — ničesar drugega!

—t— Šole v tržaški okolici utegnejo kmalu začeti z rednim poukom, ko je sedaj vsaka nevarnost od strani sovražnika odstranjena. Ker nekatere šole že tri leta niso imele rednega (ali pa celo nič) pouka, je jasno, da je vzgoja mladine silno trpela, in bo zamujeno skoro nemogoče nadomestiti — to pa toliko težje, ker primanjkuje moškega učnega osebja tako v mestu kakor v okolici. V interesu zanemarjene šolske mladine ter v interesu uspešnega zopet oživiljenega delovanja vseh šol je, da stori

šolska oblast nemudoma vse korake, da se vrnejo na svoja službena mesta oni učitelji, ki za službo na fronti niso sposobni. Kaj pomaga n. pr. 16 novih razredov CM šolam v Trstu, ako ni že sedaj dovolj učiteljev? Prepričani smo, da ukrene šolska oblast, ki ji je na skrbi blaginja šolstva, vse potrebno, da ne bosta vzgoja in pouk mladine še nadalje trpela, ampak da se globoke rane, ki so jih zadali vojni dogodki, čimprej izlečijo in po možnosti zacelijo. Starši bodo hvaležni poklicanim krogom, ako jih rešijo težkih skrbi glede bodočnosti njih otrok. Tudi Jugoslovanski klub naj se z vso resnostjo loti tega prevažnega vprašanja. Naša organizacija je od svoje strani že napravila dopustne korake.

—t— Srebrno poroko praznujeta dne 22. t. m. tovariš Anton Germek, učitelj pri sv. Ivanu poleg Trsta in sedanji predsednik Učiteljskega društva za Trst in okolico, ter njegova soproga tovarišica Antonija Germekova, voditeljica mestnega otroškega vrta pri sv. Ivanu in sotrudnica »Zvončka«. Obema zavednima članoma naših organizacij in požrtvovalnima kulturnima delavcema veljajo naše iskrene čestitke! Na mnoga leta!

Splošni vestnik.

Hišo pokojnega dr. Kreka je kupila Gospodarska Zveza. V spodnjih prostorih bo stanovala pokojnikova sestra Cilka, zgornje prostore pa namerava poseben odbor obdržati nedotaknjene v spomin na pokojnika. Tu bodo shranili tudi trakove, ki so bili na venci pokojnikovih.

Nov list. V soboto je začel izhajati v Ljubljani nov list Jugoslovian. Izdajajo in uredujejo ga somišleniki Krekove struge v S. L. S. List stoji strogo na katoliškem stališču in bo z vso vneto zastopal politiko jugoslovanske deklaracije. V I. številki prinaša nekatere prav lepo simpatično pisane članke in nekaj v živo segajočih političnih notic. Tednik je in se tiska v Učiteljski tiskarni.

V uredništvu glasila jugoslovanske socialne demokracije Napreja se je izvršila sprememba. Odstopila je urednica Alojzija Štebjeva, ker je prišla v nasprotje z izvršnim odborom stranke zaradi članke »K vprašanju naše taktike«. Ti članki pa niso bili edini povod odstopa. Vzrok konflikta je bil tudi oster in krivič. napad na učiteljsko organizacijo v treh člankih: »Učiteljstvo in vojna.« V teh odurno pisanih sestavkih je nasedla urednica nekemu mlademu jako domišljavemu učitelju.

Tovariš Ivan Trebše, ki je interniran v Italiji že več kot 2 leti, nam piše: Dragi Učiteljski Tovariši! Ako si še pri življenju, bodi mi najiskrenejše pozdravljen. Tvoj zvesti naročnik učitelj na Žagi — Srpenici v Tolminkem okraju bivam že čez 2 leti v deželi citron in pomaranč. Lepo in jasno je italijansko nebo, a še lepše je naše, dasi po večini oblačno. Junaka Krn in Bombanc, ki sta spremenjena v ognjenika, ali vaju bom videl še kedaj? In bistra Soča, ki se peniš jeze in od žalosti točiš krvave solze, kedaj boš zopet zrl v tvoje bodre valove? Pridi vendar že toliko zaželjeni čas! Najprisrčnejše Te pozdravljam, dragi mi Učiteljski Tovariši in vse tovariše učitelje slovenske!

Naslov tovariša Ivana Trebšeta je: Ivan Trebše, Querr. internato Crescentino in Novara — Italija.

Razgled.

Slovenska šola za goriške begunce v Kromerizu. »Našinec« in »Den« poročata: Vsled prizadevanja češkega poslanca dr. Stojana in profesorja Žnideršiča je otvoril Apostolat sv. Cirila in Metoda v Kromerizu slovensko šolo združeno z internatom za goriške slovenske begunce.

Zasebna ženska realna gimnazija v Zadru. Dobrotvorno društvo hrvatskih šol namerava v kratkem času otvoriti v Zadru zasebno žensko nižjo realno gimnazijo.

Šolska policija na Ogrskem. V »Vilagu« priobčuje dr. Fried zanimive podatke o znani odredbi ogrskega naučnega ministra glede nadzorovanja narodnostnih šol potom posebnih zaupnikov. Ti zaupniki smejo pregledovati vse domače in šolske naloge in imajo točno nadzirati profesorje pri predavanju in prisostvovati klasifikaciji učencev. Vsak izpit je ničev, ako ni bil prisoten madžarski zaupnik. Ti zaupniki nadzirajo dijake tudi doma. Pravi šolski policaj je tak nadzornik. Dr. Fried obsoja te odredbe, rekoč: Danes, ko je jedna glavnih nalog svetovne vojne izravnava narodnostne politike, organizira naučni minister »šolsko policijo«. Ako se zaupnik točno drži predpisov, postane špijon dijakov in profesorjev, sramoti svobodo predavanja profesorjev, špijon je v šoli, izven šole, po dnevi in po noči.

Proslava 60 letnice Iva Kneza Vojnoviča. Krasno so proslavili v Zagrebu 60 letnico pesnika Iva Kneza Vojnoviča. Priredili so svečano predstavo njegovega »Ekvinocija«. Gledališče je bilo napolnjeno do zadnjega kotička. Dr. Prohaska je imel slavnostni govor. V lepih besedah je pokazal govornik razvoj hrvatske drame, ki se je z Vojnovičem osvobodila tujega vpliva. Rodila se je na dubrovniških tleh, dozorela v Zagrebu. Delo njegovega življenja bi mogli nazvati »tragedijo jugoslovanske majke«. Ekvinocij — Smrt majke Jugoviča — Lazarevo Vaskresenje — Imperatrix, te štiri velike drame tvorijo eno tetralogijo Majke. Razvoj materinskega tipa v Vojnovičevih dramah je očrtal predavatelj in izvajal, da se je do te višine mogel dvigniti pesnik samo kot sin jugoslovanske matere ker morala je Majka, da pretrpi Kalvarijo jugoslovanskega naroda, da se posopne do tako visokega moralnega vznesenja. Govornik je pozval poslušalce, naj poslušajo »Ekvinocij«, v katerem vpraša Crna Jele: Besni li Ekvinocij, da nas uniči, ali prerodi? S pesnikom odgovarja Imperatrix — da nas prerodi. Velikansko navdušenje je zavladalo po teh krasnih besedah v gledališču: zadonela je sveta naša pesem »Lijepa naša domovina«, priklopelo pa je navdušenje do vrhunca, ko je še spregovoril pesnik in vzkliknil koncem lepega govora: Živela Hrvatska!

Književnost.

Mladinski list Zvonček prinaša v skupni številki 7. in 8. tole zanimivo vsebino: E. Gangl: Drevo v cvetju. (Pesem.) E. Gangl: Vzdihi in ukaz. (Pesem.) E. Gangl: Brez staršev. Jakob Dimnik: Cesarjevič Franc Jožef Oton. (S sliko.) Janko Leban: Gospod Engelbertu Ganglu. (Ob petindvajsetletnici njegovega pisateljevanja) Janko Leban: Slepi goslar. Idivonzo Nieri: Nit življenja. (Toskanska pripovedka) Jos. Vandot: Planinke. (Pesem.) F. Palnak: Vojne skrbi našega malega. Zorka in golobčki. Jos. Vandot: Pehta. (Pesem.) F. Palnak: Slike iz živalstva. (Dalje) Jos. Vandot: Čmrlj in čebela. (Pesem.) Anton Leban: Kako se živali same zdravijo. Ivo Trošt: Jablana in hruška. (Basen.) Fran Žgur: Steze ne dobi nazaj. (Pesem.) Ivo Trošt: Dva junaka. (Povest s sliko.) Fran Žgur: Jutro. (Pesem.) Hinko Medič: Morje. Opomba, Pouk in zabava. Kotichek gospoda Doropoljskega. Zaradi zaprek v tiskarni ima Zvonček veliko zamudo. Ljubljanska tiskarna je bila zaradi pomanjkanja premoga ustavila v polletju obrtovanje, tiskarna ni dobila plina, stavni stroji so morali počivati, ročnih stavec pa ni bilo, da bi biti izvršili delo. Sedaj je odpravljena ta zapreka; stavi se zopet skupna številka 9 in 10 in poskrbelo se bo, da bo Zvonček zopet redno izhajal.

Nova mladinska knjiga. Naš najboljši mladinski pisatelj Fr. Milčinski je napisal novo mladinsko knjigo, ki jo izda pod naslovom »Tolovaj Mataj« in druge slovenske pravljice Tiskovna zadruga v Ljubljani. Knjiga, ki jo je okrasil I. Vavpotič s 15. celostranskimi ilustracijami, izide koncem novembra. Stariše in šolska vodstva že sedaj opozarjamo nanjo. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljub-

ljani in velja vezana v predprodaji 4 K 50 vin., pozneje v knjigarnah pa primerno več. Na naročila brez denarja se ne ozira.

Prošnja. Tovariš Božo Račić nujno prosi vsa šolska vodstva, da naj že vendar poravnajo račune za poslane brošurice, ali pa naj jih vrnejo. Zneski naj se pošiljajo na naslov: Alojzij Račić, nadučitelj v p. v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje 18.

Darovi za Kreko spomenik: Engelbert Gangl deželni poslanec, c. kr. učitelj v Trstu, 5 K; Jakob Dimnik nadučitelj v Ljubljani, 5 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljsstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Št. 513/O 1917.

Razpis službe.

Sv. Lenart (Velika nedelja) IV. razred. meščan. ljudska šola III. plač. razred, služba učiteljice s prosto sobo, nemško in slovensko. Redno opremljene prošnje do 30. novembra 1917. krajnemu šolskemu svetu sv. Lenart (Velika nedelja).

Okrajni šolski svet ormoški. Ptuj, dne 31. oktobra 1917.

Predsednik.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. oktobra 1917 K 183.078-56.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2u. do 1/2u. ure popoldne.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča sl. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA
Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1916 K 55,000.000.—
hipotečnih in občinskih posojil „ 30,600.000.—
rezervnega zaklada „ 1,500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%₀

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%,
izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1%
oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.